

BK BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
SENIOR SECONDARY/CO-ED DAY CUM BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

MID-TERM EXAMINATION 2023-24

SANSKRIT (184)

MARKING SCHEME

Duration : 3 Hrs

Max. Marks: 80

Roll No. :

Class :VII

Date :

Admission No:

खण्ड. क— अपठित गद्यांश

प्रश्न. 1. अधोलिखितं अपठित गद्यांश पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानां उत्तराणि संस्कृतेन लिखत – 10

क. iv. संस्कृतं

ख. i. प्राचीनयो

ग. i. षष्ठी

घ. ii. प्राचीतमा

ड. iii. कालिदासः

च. iv. मेघदूतम्

छ. संस्कृतस्य महत्त्वविषये केनापि कथितम् किं प्राचीनयो भारतस्य प्रतिष्ठे द्वे संस्कृतं संस्कृतिस्तथा ।

ज. संस्कृतमेव यत् संस्कृतमेव सङ्गणकस्य कृते सर्वोत्तमा भाषावर्तते ।

खण्ड. ख— व्याकरण

प्र. 2. विकल्भेयः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत । 10

i. घ. आज्ञार्थक

ii. ख. वे सब देखें

iii. घ. ताः

iv. ग. घात्वा

v. घ. तरितुम्

vi. क. उपगम्य

vii. ख. द्वौ

viii. घ. एकः

ix. ग. त्रीणि

x. ग. नव

खण्ड. ग— व्याकरण

प्र. 3. विलोम पदानि मेलयत । 5

क. वदत मौनं तिष्ठत

ख. जीवत नश्यत

ग. स्तुवन्तु निन्दन्तु

घ. नयत आनयत

ड. उत्तिष्ठ उपविश

प्र. 4. एकपदेन उत्तरत । 5

क. शिक्षकः अनुशासनस्य विषये वदति ।

ख. वयं सत्यं वदामः ।

ग. प्राणिनां मध्ये मानवः श्रेष्ठः अस्ति ।

- घ. व्यायामेन कति बहवः भेदा सन्ति ।
 ड. जीवितुं शरीरक्षा आवश्यकी विद्यते ।
- प्र. 5. निम्न वाक्यानि संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत । 4
 क. सर्वे तत्र गच्छन्तु ।
 ख. तौ द्वौ गच्छ ।
 ग. वयं शपथं धारणं कुर्यामः ।
 घ. अहं क्रिडत्वा पठामि ।
- प्र. 6 विशेषण सह विशेष्येण मेलयत । 5
 क. एका मुखस्य
 ख. द्वे हस्तयोः
 ग. द्वयोः नेत्रे
 घ. एकस्य जिह्वा
 ड. द्वौ पादौ
- प्र. 7. गम् (गच्छ) धातु के लोटलकार (भविष्य काल) से रूप लिखो । 5
पुरुष	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुष	गच्छतु	गच्छेताम्	गच्छन्तु
मध्यमपुरुष	गच्छ	गच्छतम्	गच्छत
उत्तमपुरुष	गच्छानि	गच्छाव	गच्छाम
- प्र. 8. आकारान्त स्त्रील्लिंग ' रमा ' शब्दस्य रूप लिखत । 3
विभक्ति	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	रमा	रमे	रमाः
द्वितीया	रमाम्	रमे	रमाः
तृतीया	रमया	रमाभ्याम्	रमाभिः
चतुर्थी	रमायै	रमाभ्याम्	रमाभ्यः
पंचमी	रमाया	रमाभ्याम्	रमाभ्यः
षष्ठी	रमायाः	रमयोः	रमाणाम्
सप्तमी	रमायाम्	रमयोः	रमासु
सम्बोधन	हे रमे!	हे रमे!	हे! रमाः
- प्र. 9. विकल्पेभ्यः उचितम् श्लोकान् मेलनं कुरुत । 4
 क. सुखार्थिनः कुतो विद्या, विद्यार्थिनः कुतः सुखम् ।
 ख. व्यये कृते वर्धते एव नित्यं, विद्याधनं सर्वप्रधानम् ।
 ग. लोचनाभ्यां विहीनस्य, दर्पण किं करिष्यति ।
 घ. यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञा, शास्त्रं तस्य करोति किम् ।
- प्र.10. एकपदेन उत्तरत । 5
 क. पिपीलिका नद्या तीरे ।
 ख. वृक्षात् पर्णं जले पतति ।
 ग. विद्या हीनाः न शोभन्ते ।
 घ. आलस्यं त्यजेत् ।
- प्र.11. संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत । 5
 क. सभी वहाँ जाएँ ।
 ख. हम सब शपथ धारण करते हैं ।

ग. तुम दोनों जाओ ।

घ. वे सब मंदिर जाएँ ।

प्र.12. रिक्तस्थानानि चित्वा पूरयत । रिक्त स्थान चुनकर पूर्ण करो ।

2

क. ——— पचन्तु ।

ताः

ख. सा ——— ।

लिखतु

प्र.13. निम्नलिखितानि प्रश्नानानि दीर्घ उत्तरत लिखत ।

4

(क) प्राणिनां मध्ये मानवः श्रेष्ठः अस्ति ।

(ख) छात्रजीवने व्यायाम आवश्यकम् अस्ति ।

प्र.14. अधोलिखितं पठित गद्यांश पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानां उत्तराणि संस्कृतेन लिखत ।

5

क. सिद्धार्थस्य पिता सामान्यः अध्यापकः आसीत् ।

ख. एकत्रिंशत् विद्युत व्यजनानि ।

ग. समर्थस्य पिता रत्नव्यापारी आसीत् ।

घ. पञ्चत्रिंशत् पादपाः आसन् ।

ङ. गृहस्य समीपे एकम् उपवनम् आसीत् ।

प्र.15 स्वरूपा विज्ञापनं निर्माणं कुरुत ।

3

प्रारूप 1

विषय वस्तु 2

प्र.16. चित्रं दृष्ट्वा मंजूषायाः सहायतया पंच संस्कृतवाक्यानि लिखत ।

5

वर्णन — 3

काल्पनिकता— 2